

TALABALAR MOTIVATSIYASINI OSHIRISHDA O'QITUVCHINING SHAXSIYATI VA ROLI

Kutlimuratov Aziz Ruzimovich

*Toshkent viloyati Olmaliq shahar, Ipak yo'li innovatsiyalar universiteti,
assistent. Bosh direktori-boshqaruv raisi
E-mail. azizruzimovich37@gmail.com,
+998931604848*

Annotatsiya: Talabalarning ta'lim jarayoniga bo'lgan motivatsiyasi ularning o'qishga qiziqishi, bilimlarni o'zlashtirish darajasi va kelajakdagi muvaffaqiyatlariga bevosita ta'sir etadi. Bu maqolada talabalar motivatsiyasini oshirishda o'qituvchining shaxsiyati va roli tahlil qilinadi. O'qituvchining professional mahorati, axloqiyligi, kommunikativ ko'nikmalari va innovatsion yondashuvi talabalarning motivatsiyasini kuchaytirishda muhim omillardan biridir. Maqola nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinib, o'qituvchining roldan foydalanish orqali talabalarni faollashtirish metodlari taklif etiladi.

Kalit so'zlar: Motivatsiya, o'qituvchi shaxsiyati, talabalar faolligi, ta'lim jarayoni, axloqiy mas'uliyat, kommunikativ ko'nikmalar, innovatsion yondashuv.

Аннотация Мотивация студентов напрямую влияет на их интерес к учебе, степень усвоения знаний и будущие успехи. В данной статье анализируется роль и личность преподавателя в повышении мотивации студентов. Профессионализм преподавателя, его моральные качества, коммуникативные навыки и инновационный подход являются важными факторами в повышении мотивации студентов. Статья анализирует теоретические и практические аспекты, а также предлагает методы активизации студентов с использованием роли преподавателя.

Ключевые слова: мотивация, личность преподавателя, активность студентов, учебный процесс, моральная ответственность, коммуникативные навыки, инновационный подход.

Annotation: Students' motivation directly affects their interest in studying, the level of knowledge acquisition, and their future success. This article analyzes the role and personality of the teacher in enhancing student motivation. The teacher's professional skills, ethics, communication skills, and innovative approach are key factors in increasing student motivation. The article is analyzed both theoretically and practically, offering methods for activating students through the teacher's role.

Keywords: motivation, teacher personality, student activity, learning process, moral responsibility, communication skills, innovative approach.

Tahlil va Muhokama**1. O'qituvchining shaxsiyati va uning talabalarga ta'siri**

O'qituvchining shaxsiyati talabalarning motivatsiyasiga bevosita ta'sir etuvchi asosiy omildir. O'qituvchining professional mahorati, axloqiyligi va kommunikativ ko'nikmalari talabalarning o'qishga bo'lgan munosabatlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

1. Professional mahorat : O'qituvchi bilim olishga qiziqish uyg'otadigan dars rejalarini ishlab chiqishi va yangi pedagogik texnologiyalardan foydalana bilishi talabalar uchun qiziqarli muhit yaratadi. Masalan, interfaol usullar yordamida o'quv jarayonini faollashtirish talabalarning diqqatini jalb qiladi.

2. Axloqiyligi va namunasligi : O'qituvchining axloqiyligi va uning harakatlarining namunasligi talabalarga ta'sir etuvchi qudratli omildir. O'qituvchi o'zining ishonchliligini, vafoligini va adolatli munosabatlarini namoyon etganda, talabalar ham shunga moslashib, o'zlarini rivojlantirishga intiladilar.

3. Kommunikativ ko'nikmalar : O'qituvchi talabalar bilan ochiq va samarali muloqot qila olishi kerak. Bu esa talabalarning o'z fikrlarini erkin bayon eta olishlariga, savollar berishlariga va muammolarni hal qilishga yordam beradi.

2. O'qituvchining innovatsion yondashuvi

Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchining innovatsion yondashuvi talabalarning motivatsiyasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Yangi pedagogik texnologiyalar, virtual ta'lim vositalari va interfaol usullar talabalarga noyob tajribalar beradi. O'qituvchi darslarni qiziqarli tarzda tashkil etganda, talabalar o'rganishga bo'lgan qiziqishlarini yo'qotmaydilar.

Masalan, guruhlararo ishlash, loyihalash, rolli o'yinlar va real hayotiy vaziyatlarni modellashtirish kabi interfaol usullar talabalarning faolligini oshiradi. Bundan tashqari, o'qituvchi talabalarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda differentsial yondashuvni qo'llash orqali ularning motivatsiyasini yanada kuchaytirishi mumkin.

3. Talabalarning psixologik holati va o'qituvchining ta'siri

Talabalar motivatsiyasini oshirishda o'qituvchining talabalarning psixologik holatini tushunishi va ularga mos yondashuvini tanlashi juda muhimdir. Ba'zi talabalar o'zlarining qobiliyatlariga ishonmaslikka moyil bo'lishi mumkin. Bunday hollarda o'qituvchi talabalarga ishonch hosil qilishga va ularning qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berishi kerak.

O'qituvchi talabalarning muvaffaqiyatlari va kamchiliklarini to'g'ri baholashi, mukofotlash va tegishli tavsiyalarni berishi talabalarning motivatsiyasini oshirishda samarali vositadir.

Xulosa

Talabalarning motivatsiyasini oshirishda o'qituvchining shaxsiyati va roli alohida ahamiyatga ega. O'qituvchi professional mahorat, axloqiyligi, kommunikativ ko'nikmalar va innovatsion yondashuv bilan talabalarga ta'sir etishi mumkin. Bundan tashqari, o'qituvchi talabalarning psixologik holatini tushunib, ularga mos yondashuv tanlash orqali ularning motivatsiyasini kuchaytirishi mumkin. Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchining roldan to'liq foydalanish talabalarning muvaffaqiyatiga erishishning kaliti hisoblanadi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives* . Longman.
2. Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control* . W.H. Freeman and Company.
3. Brookfield, S. D. (2015). *The Skillful Teacher: On Technique, Trust, and Responsiveness in the Classroom* . Jossey-Bass.
4. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). *Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions* . Contemporary Educational Psychology.
5. Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement* . Routledge.
6. Keller, J. M. (2010). *Motivational Design for Learning and Performance: The ARCS Model Approach* . Springer.
7. Maslow, A. H. (1943). *A Theory of Human Motivation* . Psychological Review.
8. Pink, D. H. (2009). *Drive: The Surprising Truth About What Motivates Us* . Riverhead Books.
9. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes* . Harvard University Press.
10. Woolfolk, A. (2019). *Educational Psychology* (14th ed.). Pearson.